

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

RELATIEF

toneelspel in vier bedrijven

door

Peter de Kemel

1880

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr. 2217

DE SOLDAAT EN DE TOVERTONDELDOOS

een spel voor kinderen

door

PAUL VAN KEYMEULEN

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1990

(N° 1180)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VEERTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:
I.B.V.A. "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk Depot D/1990/220/22
ISBN 90-385-0022-X

© 1990 Toneelfonds J. Janssens/Paul van Keymeulen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

De Heks
 Felix, de kater
 De Soldaat
 Deska en Lides, tweelingen
 De Robot
 Bobbie, de hond
 De Prinses
 De Koningin
 Een Agent
 De Omroeper
 Een Lakei
 Een Beul
 De Dansleraar
 Burgers

plek in het bos
 1 holle boom - grote koffer - ketel
 plein met wandelaars en omroeper + galg
 slaapkamer prinses

Dit spel werd geschreven naar een syllabus van de Comédiens Routiers Belges, syllabus die volledig afgestemd is op mime en geen dialoog bevat.

Het oorspronkelijke gegeven van het spel is ontleend aan een sprookje van Grimm. De Comédiens hebben de intrige gewijzigd en personages aan het gebeuren toegevoegd, zodat ik, op mijn beurt, er niet voor teruggeschrokken ben de personages met een eenheid te verrijken.

EERSTE TAFEREEL

HEKS: *(komt vóór het doek op. roept haar kat)* Felix! Felix! Waar zit ie nou weer? Als ik hem nodig heb, is ie nergens te vinden. Een hele morgen al zoek ik naar die holle boom, en nergens is ie te vinden. Wat een leven toch! En niemand die een oud mens als ik wil helpen. Wat een leven toch! Felix! Felix!

FELIX: *(achter de schermen)* Mieaaauwwww!

HEKS: Eindelijk hoort ie mij. Ik zal hem eens duchtig onder handen nemen. Altijd weer weglopen als ik hem nodig heb. Felix, kom hier! *(doek gaat gedeeltelijk open tot de holle boom die in het midden van het toneel staat. Felix komt er uit te voorschijn)*

FELIX: *(laat de eindmedeklinkers geaccentueerd uiteinden)* Hierrr bennn ik, meesssteresss!

HEKS: Zo, ben je daar eindelijk? Wat heb je de hele morgen uitgericht, jij... *(dreigt)*

FELIX: Miaauwwww, niet doen meesteres, niet doen.

HEKS: Jij lelijke kater. Je wist dat ik je zou nodig hebben.

FELIX: *(bang)* Konden de kinderen je dan niet helpen, meesteres?

HEKS: Wat voor kinderen? *(Felix wijst naar de zaal)* Ah, die. Denk je soms dat ik hun hulp zou aanvaarden? Je weet toch dat ik van kinderen niks moet hebben. *(geroep in de zaal)* Hoor je hoe lelijk ze tegen mij tekeer gaan. Bah! En jij, Felix, als ik je er ooit op betrap dat je met kinderen omgaat, sla ik je bont en blauw en hak ik op de koop toe nog een flink stuk van je staart.

FELIX: Niet doen, meesteres, niet doen. *(neemt zijn staart beschermend vast)* Zo'n mooie staart!

HEKS: Zeg me wat je zolang hebt uitgericht?

FELIX: Een muis...

HEKS: Wat? Heb je al die tijd achter een muis aangezeten?

FELIX: Neen, meesteres!

HEKS: Wat betekent dat?

FELIX: Ik kon ze niet vast krijgen meesteres.

HEKS: Heb je ze niet kunnen vangen? Jij domkop! Ben je niet meer in staat een onnozele muis te vangen. Je bent niet eens een fatsoenlijke kater, bah!

FELIX: Ze verdween in een boom, meesteres.

- HEKS: In een boom, heb je van meleven... *(lacht)*
- FELIX: Ja, in een boom, in een holle boom, meesteres.
- HEKS: *(haar lach onderbrekend)* Wat zeg je daar? *(nadert Felix)*
- FELIX: *(krimpt in elkaar)* Niet doen, meesteres.
- HEKS: Kom hier, zeg ik je. *(Felix nadert)* Waar zei je dat die muis verdwenen was?
- FELIX: In een holle boom, meesteres.
- HEKS: In een holle boom? *(Felix knikt)* Maar dat is prachtig, Felix, dat is buitengewoon. *(Felix eerst nog verbaasd, dan fier)* Je bent een beste, goeie kater.
- FELIX: Miiiauuwww!
- HEKS: *(poeslief)* En waar staat die holle boom, Felikske?
- FELIX: Heeft geen belang, die muis is nu toch allang verdwenen, meesteres.
- HEKS: Die holle boom, Felix!
- FELIX: En het was zo'n vette, dikke muis.
- HEKS: Die holle boom, Felix, die holle boom.
- FELIX: Ineens was ze in de boom verdwenen, wat een pech toch!
- HEKS: Die boom! Die boom!
- FELIX: Die boom?
- HEKS: Ga je nou eindelijk luisteren? Waar staat die holle boom?
- FELIX: *(kijkt om zich heen)* Daar, meesteres! *(De heks snelt op de boom toe, betast en bekeurt hem, knikt instemmend terwijl Felix snoevend panaveert.)*
- HEKS: Dat is ie ongetwijfeld.
- FELIX: *(terzijde)* Nou is de meesteres niet meer boos op Felix. Nou kan Felix niets meer mispeuteren. Maar wat gaat ze toch met die boom uitrichten? De muis is er toch niet meer. Wat kan ze met een holle boom beginnen?
- HEKS: *(bemerkt plots Felix)* Wat? Sta jij daar nog te lummelen?
- FELIX: Ik, meesteres?
- HEKS: Maak dat je wegkomt.
- FELIX: Maaaaarrrr, meesteresss...
- HEKS: Niks te maren. Naar huis, naar je werk. Hier kan ik je nu wel missen. Ben je nou haast verdwenen? *(dreigt)*
- FELIX: Oeioeioei! *(af)*
- HEKS: Wat denkt die domme kater wel. Ik kan hem best missen. *(kijkt om zich heen)* Niemand. En nu aan het werk! *(de heks loopt)*

geheimzinnig doende rond de boom: éénmaal rechts, de tweede maal links, wil dan in de boom kruipen, maar slaagt er niet in; na drie vergeefse pogingen geeft ze het op en begint te jammeren)

HEKS: Wat is dat toch triestig. Als iemand me nu maar wou helpen. Felix kon ook niet in die boom, anders zou die muis hem niet ontsnapt zijn. Neen, Felix kan me niet helpen. Maar een flinke jonge man die zou er zich zeker kunnen inwringen, die zou me kunnen helpen. *(men hoort al 'in de verte' de soldaat zingend naderen, Soldaat op, blijde levenslustige verschijning, de heks verstopt zich)*

SOLDAAT: *(zingt)* 'k Heb de eer mij voor te stellen:

Janmaat Slim, een koen soldaat,
Die van d'oorlog huiswaarts snelle,
Met veel roem en eer belaan,

(refrein)

Excerceren en marcheren,
Doe ik als een korporaal,
Excerceren en macheren,
Niemand die het bij mij haalt.

Eén twee, één twee. Links, rechts. Halt. Halve draai links! Halt!

Ik wil jullie wel vertellen,
Wat ik zoal tegenkwam.
Ik vocht aan de Dardanellen
Tegen Turk en Muzulman.

Refrain

Maar al heb ik veel gestreden,
Mijne beurs bleef leeg en plat.
'k Heb zoveel als in 't verleden
Toen ik niemendal bezat.

Refrain

Maar het kan mij toch niet deren,

Ik ben steeds goedgehumeurd,
 Want door altijd goed te marcheren
 Zijn mijn wangen roodgekleurd.

Refrein

En nu, mijn beste vriendjes, ik mag jullie toch zo wel noemen, zeker? Ja? Wat vriendelijk van jullie. Nu dus, ga ik naar huis, naar moeder. Wat zal ze blij zijn me weer te zien, na zoveel jaren. Janmaat, zal moeder zeggen, wat ben je een flinke knaap geworden. En ze zal voor mij koeken bakken, ah, ah, zo'n grote! Ik zal ze maar niet langer laten wachten. Maar eerst zingen we samen nog een eerste strofe van mijn liedje. Zijn we klaar? Voorruit dan maar. *(hij herneemt samen met de kinderen de eerste strofe. Marcheert op 't einde even het toneel af, maar komt terug)*

Links, rechts, links, rechts, één, twee, één, twee. Halt! Rust!

HEKS: *(had zich verborgen en komt nu te voorschijn)* Bravo, soldaatje, bravo.

SOLDAAT: *(verbaasd)* Heb jij geluisterd?

HEKS: Ik moest wel, soldaatje. Vind je het niet leuk?

SOLDAAT: Nou, wat geef ik erom?

HEKS: Jij zingt zo vrolijk, soldaatje!

SOLDAAT: Ik zing altijd als ik blij ben.

HEKS: Dat bewijst dat je een goed karakter hebt en dat je gelukkig bent. Ben je gelukkig, jongeman?

SOLDAAT: Ik heb eten en drinken voor niets. Ik heb een gerust geweten, slaap goed, lust een glaasje bier en, en ik hou van mijn moeder. Is dat gelukkig zijn?

HEKS: Zonder twijfel. *(pauze)* Maar, ben je ook rijk?

SOLDAAT: Rijk? Heb je dan mijn liedje niet gehoord? Mijn beurs is leeg, en vol is ze nooit geweest. Ook nu moet ik goed zoeken om een stuiver te vinden in mijn broekzak.

HEKS: Wil je rijk worden?

SOLDAAT: Rijk worden?

HEKS: Ja, veel geld bezitten. Ik kan je goud en zilver bezorgen, zoveel goud en zilver als je maar wilt.

SOLDAAT: Nou, dat schijnt me niet zo gek. Ken jij een middel om rijk te worden?

HEKS: Ik ken een middel. Een tovermiddel!

SOLDAAT: Een tovermiddel? Dan is het zeker gevaarlijk.

HEKS: Wees maar niet bang, soldaatje. Zie je daar die holle boom?

SOLDAAT: Natuurlijk zie ik hem.

HEKS: In zijn stronk zit een schat verborgen.

SOLDAAT: Een schat? Laten we dan direct...

HEKS: (*houdt hem tegen*) Niet zo haastig, niet zo haastig. Alvorens de schat te veroveren, moet je drie gevaren trotseren.

SOLDAAT: Zie je wel dat het gevaarlijk is.

HEKS: Ben je een moedige soldaat? Of ben je een bange wezel?

SOLDAAT: Wat zijn die gevaren?

HEKS: Sssttt! Niet zo luid. Niemand mag ons horen. Laten we eerst kijken of we niet bespied worden. (*speuren rond*)

SOLDAAT: Niemand!

HEKS: Kom dan, ik zal je zeggen wat je moet doen (*de heks fluistert hem wat in het oor. de soldaat springt verschrikt achteruit en mimeert het gevaar dat uitgaat van een dreigend grommende hond*) Sssttt! (*zij speuren weer de omgeving af, weer fluistert de heks en weer mimeert de soldaat het gevaar: aanraken van ketel die doet dansen*) Sssttt! (*zelfde spel, soldaat mimeert nu de hoekige gebaren van een robot, hij is zeer bang*)

SOLDAAT: Nee, neen, ik doe het niet!

HEKS: Jij flauwerik, jij bangerik!

SOLDAAT: Ik doe het niet, het is veel te gevaarlijk!

HEKS: Luister dan toch! Ik heb aan alles gedacht. Ik weet dat er gevaar is en daarom zal ik je helpen. Hier, zie je dit doek? Het is een toverdoek. Aan de buitenkant lijkt het niet veel zaaks zodat niemand er zal aan denken het te stelen. Maar aan de binnenzijde: goud, zuiver gouddraad. Luister nu! Als je gevaar loopt, leg je dit doek breeduit op de grond en alle gevaar is geweken.

SOLDAAT: Dit doek zou mij beschermen! Dat gelooft geen mens.

HEKS: Je moet het geloven. Vooruit, soldaatje, wees niet flauw. Toon je moedig. Geloof je mij soms niet? (*soldaat knikt eerst ja, dan direct neen*) Wil je dan niet rijk worden? (*soldaat knikt Ja*) Een beurs vol

goudstukken bezitten? *(soldaat knikt ja)* Welnu dan, hier, neem het doek. Het beschermt tegen alle gevaar. Voorruit nu.

SOLDAAT: *(aarzelend)* Zou ik het doen? Veel goud voor een moedig soldaat als ik. Zou ik het doen?

HEKS: Voorruit, soldaatje, doe het!

SOLDAAT: Ik zal het maar doen. Geef hier dat doek! *(bindt het zich om de lenden)* En nu erop los. *(Gaat overmoedig naar de boom, wil erin kruipen maar de heks houdt hem tegen)*

HEKS: Niet zo haastig. Als je de drie gevaren overwonnen hebt.

SOLDAAT: De hond, de ketel en de ro...

HEKS: Sssttt! Niet zo luid. En als jij je zakken vol goud hebt gestopt moet je ook eens aan mij denken.

SOLDAAT: Afgesproken, ik breng voor jou ook wat mee. Wees maar niet bang: Janmaat Slim deelt altijd. Ik ben een eerlijk soldaat.

HEKS: Ik kan met goud niks aanvangen. Ik wil het niet hebben.

SOLDAAT: Neen? Jij bent moeilijk, hoor. En waarmee kan ik je dan wel van dienst zijn, mevrouwetje?

HEKS: Luister! Naast de derde koffer zal je een tondeldoos vinden, een heel ouwe tondeldoos. Breng ze mij; dat is alles wat ik van je vraag.

SOLDAAT: Is dat echt alles?

HEKS: Alleen die tondeldoos interesseert mij. Zal je het niet vergeten?

SOLDAAT: Ik zal het zeker niet vergeten, op mijn soldatenwoord.

HEKS: Ga dan. Vergeet de tondeldoos niet! Veel geluk, soldaatje. *(De soldaat verdwijnt in de boom, de heks grijnslacht en laat haar kwade voornemens blijken)*

DOEK